

UIT EEN BRIEF VAN LUTHER AAN MELANCHTON

Ik haat van harte de grote zorgen, waardoor ge, naar ge schrijft, verteerd wordt. Dat ze uw hart zo beheersen, ligt niet aan de grootte van het gevaar, maar aan de grootte van ons ongelooft. Want hetzelfde gevaar was veel groter voor Johannes Huss en vele anderen vóór ons. En laat het groot zijn, zo is Hij veel groter nog, die de beweging heeft doen geboren worden; het is Zijn zaak en niet de onze.

Waarom martelt gij dus uzelf zo voortdurend zonder ophouden? Is de zaak vals, dan zullen wij herroepen, is ze daarentegen waar, waarom maken we dan tot leugenaar Hem, die rijk is aan beloften, die ons beveelt rustig en getroost te zijn? "Werp", zo spreekt Hij, "al uw zorgen op de Heere". De Heere is nabij al degenen, die Hem aanroepen in de nood van hun hart. Spreekt Hij zulke woorden in de wind of werpt Hij ze de wilde dieren voor?

Ook ik word meermalen gekweld, maar niet onophoudelijk. Het is uw wereldse wijsheid die u zo beangst maakt, niet Gods wijsheid; gelijk ook uw vriend Joachim door gelijke zorgen verteerd schijnt te worden. Alsof gij met uw onnutte zorgen iets uitrichten kunt!

Wat kan de duivel meer dan ons worgen? En wat zou dat nog? Ik bezweer u, die in alles anders zo dapper zijt, strijd tegen uw eigen ik, uw ergste vijand, die de duivel wapenen tegen u in handen geeft. Christus is eenmaal gestorven voor de zonden; voor gerechtigheid en waarheid echter zal Hij niet sterven, maar leeft en regeert Hij. Als dat waar is, waarom dan bevreesd geweest voor de waarheid, terwijl Hij regeert? Maar.. zegt ge.. de waarheid zal door Gods toorn ondergaan. Welnu, laten wij dan met haar ondergaan, doch niet door eigen toedoen. Wie onze Vader geworden is, zal ook de Vader van onze kinderen zijn. Ik bid vlijtig voor u, maar o wee, gij met uw hardnekkige zorgen, maakt mijn gebeden tot schande. Ik voor mij - of dit verblinding is of werking van de Geest, weet Christus - koester

geen grote bezorgdheid voor onze zaak; ik ben veeleer vol goede moed. Overigens, zodra ik hoor dat de zaken bij u slecht of gevaarlijk staan, zal ik mij niet kunnen weerhouden om ijlings tot u te komen en te zien hoe verschrikkelijk Satan met zijn tanden dreigt.

BRIEF VAN LUTHER AAN ZIJN VROUW 10 feb. 1546.
(enkele dagen voor zijn dood)

Aan de heilige bezorgde vrouw Käthe Lutherin, doctores, bezitster van Zulsdorf, te Wittenberg, aan mijn genadige lieve huisvrouw. Genade en Vrede in Christus. Allerheiligste Vrouw Doctores!

Wij zijn u wel dankbaar voor uw grote bezorgdheid, waardoor ge niet slapen kunt, want sinds gij bezorgd voor ons zijt zou het vuur ons bijna verteerd hebben in ons logement, juist voor de deur van mijn kamer. En gisteren..ongetwijfeld alweer tengevolge van uw bezorgdheid..was er bijna een steen op ons hoofd gevallen en had ons bijna verpletterd als in een muizenval. Want in het toilet regende het wel twee dagen lang kalk en cement op ons hoofd, totdat we er werklieden bijhaalden, die de steen met twee vingers aanraakten en zie, daar viel hij, zo groot als een lang kussen en meer dan twee hand breed. Die was van plan op uw verzoek eens voor ons te zorgen, als de lieve engelen het niet hadden verhoed. Ik ben bang dat, als ge niet ophoudt met bezorgd te zijn, de aarde ons nog zal verdelgen en alle elementen zich tegen ons zullen keren. Leest ge aldus uw catechismus en de geloofsartikelen? Bid gij en laat God zorgen. Er staat geschreven: Werp al uw zorgen op de Heere, Hij zorgt voor u. Godlof zijn wij gezond en welgemeed, zonder dat de zaken hier ons ontstemmen. Dr. Jonas wilde ook graag een zeer been hebben; daarom heeft hij zich, zonder gevaar, gestoten aan een koffer. Zo groot is de afgunst onder de mensen, dat hij mij het niet eens gunt alleen een zeer been te hebben. Hiermede Gode bevelen! Wij zullen hier spoedig klaar zijn en thuis komen, zo het God behaagt, Amen.

zojuist noemden. Want de noden van de ziel: onze zonden, zijn onvergelykelyk veel erger dan de noden van het lichaam. Alleen al deze noden maken, als wij maar open ogen er voor hebben, de dood zeer lief. En is dat niet zo, dan hebben wij daarmee een bewijs dat wij de noden van onze ziel nog niet voldoende kennen en ervaren, en ook niet voldoende haten. Daar echter ons leven hoogst gevaarlijk is, omdat de zonde in haar slangengedaante ons aan alle kanten be-
laagt en wij helaas niet zonder zonden leven kunnen--daarom is de dood het beste wat er is; hij verlost ons van deze aanvechtingen en snijdt de zonde geheel van ons af. Daarom staat er tot lof van de rechtvaardigen geschreven: Hij heeft God behaagd en is door Hem bemind; en levende onder de zondaren werd hij weggenomen. Hij werd weggerukt, opdat de boosheid zijn verstand niet zou veranderen, of list zijn ziel bedriegen.... Zo is dan de dood, die voor de mens een straf op de zonde was, door Gods barmhartigheid voor de christen het einde van de zonden en het begin van het leven en de gerechtigheid geworden. Daarom, wie het leven en de gerechtigheid liefheeft, die moet als vanzelf ook de dienaar van het leven en de gerechtigheid, ofwel de plaats waar beide ons bereid worden, niet vrezen maar liefhebben; anders zal hij nooit tot het leven komen, noch de gerechtigheid ooit verkrijgen. Wie hier nog niet aan toe is, moet er om bidden. Daartoe immers zijn ons geleerd de woorden: "Uw wil geschiede". Van onszelf kunnen we namelijk Gods wil niet doen, vandaar deze bede. Juist doordat wij de dood vrezen hebben wij dood en zonde lief, terwijl wij het leven en de gerechtigheid zouden moeten liefhebben. De dood is er op Gods bevel, met als taak de zonde te vernietigen. Dit kunnen we hieruit afleiden, dat God hem Adam opgelegd heeft onmiddellijk na zijn val, als het ware als een middel om van de zonde bevrijd te worden, en zelfs nog vóór Hij Adam uit het paradijs verdreef--om ons te tonen dat de dood helemaal niet kwaad is, maar ons enkel het goede brengt.